

Evropský obranný akční plán

Informační podklad ke sdělení Komise – Evropský
obraný akční plán

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 4
- Stanovisko vlády ČR: 6
- Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:..... 7
- Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR: 7

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: DOKUMENTY EU
Název: Evropský obranný akční plán	Typ řady: interní
Zpracoval: Kuta, M.	První vydání řady: říjen 2004
Číslo: Podklad k dokumentu č. 15160/16	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: leden 2017	Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
EUGS; obranná politika; EDTIB; obranný průmysl; průmysl; technologie	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

SDĚLENÍ

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Evropský obranný akční plán

KOM(2016) 950 v konečném znění, kód Rady 15160/16

- **Právní základ:**
Dokument informační povahy.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
02. 12. 2016
- **Procedura:**
Není projednáváno legislativním postupem, jedná se o dokument nelegislativní povahy, který nepodléhá schválení v Radě a Evropském parlamentu. Procedura je ukončena jeho přijetím a předložením těmto institucím.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Předběžné stanovisko vlády prozatím nebylo doručeno prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Hodnocení z hlediska principu subsidiarity se neuplatní, jedná se o dokument informační povahy.
- **Odůvodnění a předmět:**
Evropská komise předkládá Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů sdělení Evropský obranný akční plán (dále také jen „plán“).

Plán reaguje jak na zhoršující se mezinárodně-bezpečnostní situaci, tak i na strategické dokumenty, které na úrovni EU již byly představeny (jedná se především o globální strategii EU pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, EUGS). Podle EUGS by měly členské státy EU posílit spolupráci i v oblasti obrany a bezpečnosti a převzít svůj podíl na obraně. Tyto iniciativy jsou ostatně již obsaženy v Lisabonské smlouvě (konkrétně čl. 42 odst. 7 Smlouvy o Evropské unii). Z EU by se tak z dlouhodobého hlediska mohla postupně stát unie obranná. Vedle vlastních obranných ambicí EU je dalším motivem snaha o užší spolupráci EU a Severoatlantické aliance (*North Atlantic Treaty Organization*, NATO), k čemuž se představitelé obou organizací přihlásili na podzim 2016.

Ústřední myšlenkou plánu je posílení evropské obranné průmyslové základny (*European Defence Technological and Industrial Base*, EDTIB), aby mohla reagovat na současné a budoucí požadavky jednotlivých členských států při posilování jejich obranných a vojenských kapacit a uspokojovat je. Rada vyzvala členské státy, aby odpovídajícím způsobem investovaly a rozvíjely přístupy založené na spolupráci v oblasti bezpečnosti a obrany dle v současnosti stanovených priorit. EK byla rovněž Radou vyzvána, aby při této činnosti byla členským státům maximálně nápomocna a podporovala proces „rozvoje obranných schopností – od výzkumu a vývoje až po vytvoření schopností.“

Důvod významnějšího zapojení institucí EU do oblasti bezpečnosti a obrany spočívá i v domněle neefektivnosti využívání jednotlivých národních zdrojů. Ačkoli členské státy EU mají v součtu druhé největší výdaje na vojenský sektor na světě, stále výrazně zaostávají za Spojenými státy

americkými. Jako hlavní důvody této mezery jsou uváděny zdvojující se výdaje, nedostatečná interoperabilita a technologické mezery. Dalším vážným problémem jsou stagnující a někdy i klesající výdaje na obranu, zatímco jiní globální hráči svůj vojenský sektor masivně modernizují. Především klesající investice členských států EU mají za následek, že evropská obranná průmyslová základna není konkurenceschopná a technologicky vyspělá. V důsledku toho se „evropská obrana“ zhoršuje a prodražuje. EU chce proto přispět k rozvoji průmyslové základny, aby finanční prostředky byly vynakládány účelně, aby se členské státy nezdvojovaly z hlediska poskytnutých prostředků na určité projekty a aby evropská obranná průmyslová základna i nadále dosahovala technologicky vyspělé úrovně a konkurenceschopnosti.

EU nicméně nemůže suplovat roli členských států při financování vojenského sektoru. Svou činností ale může vytvářet podmínky pro

- a) zlepšení konkurenceschopnosti a fungování obranného průmyslu na jednotném trhu;
- b) podněcování obranné spolupráce a zaměření na projekty, které členské státy nemohou uskutečnit samy;
- c) odstranění zbytečného zdvojení prostřednictvím koordinace, a tedy omezit neúčelné vynakládání finančních prostředků z rozpočtů jednotlivých členských států.

EK již v minulosti přistoupila k navržení nástrojů a opatření vedoucích ke zjednodušení obchodu s materiálem pro obranné účely uvnitř Unie, podpoře zvýšení konkurenceschopnosti a celkové podpoře obranného průmyslu. Nově se rozvíjí oblast společného financování obranných projektů, investic v dodavatelském sektoru obrany a posílení jednotného trhu v oblasti obrany. EK využije činnosti Evropské obranné agentury (*European Defence Agency*, EDA), především s ohledem na její strategickou a plánovací roli.

- **Obsah a dopad:**

Prvním bodem akčního obranného plánu je **zřízení evropského fondu pro obranu**, který se bude skládat ze dvou kapitol vynakládaných finančních prostředků (v materiálu uváděných jako okna) – okno výzkumu a okno schopností. V koordinačním výboru fondu zasednou zástupci členských států, vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, zástupce EK, EDA a průmyslu.

Finanční prostředky okna výzkumu budou pocházet ze zdrojů EU. Finanční prostředky by měly sloužit jako podpora pro členské státy a motivace pro jejich snahy o obranný výzkum. V roce 2017 EK zahájí přípravný projekt sloužící jako zkouška pro budoucí další výzkumné projekty. V rámci zkušebního projektu bude EK spolupracovat s EDA, případně ji projektem přímo pověří. V první fázi 2017–2019 bude v tomto okně vyčleněno 90 milionů EUR. Po roce 2020 (nové rozpočtové období) se očekává každoroční částka určená na výzkum související s obranou ve výši 500 milionů EUR. Počet výzkumných projektů bude spíše omezený, aby nedocházelo k tříštění finančních zdrojů; rovněž by se mělo jednat o výzkumné projekty, na nichž se shodnou členské státy. Provoz tohoto okna se bude řídit dle rozpočtových pravidel EU zohledňujících zvláštnosti dotčeného odvětví. EK, členské státy, zástupci průmyslu a EDA by měli pravidelně vést dialog o prioritách výzkumu, technologií a schopností. Technologie by měly být využitelné i pro civilní účely.

Okno schopností slouží k zajištění podpory pro rozvoj obranných schopností, koordinaci a synchronizaci rozpočtových příspěvků, což by v důsledku mělo vést až ke zvýšení úspor z rozsahu a zvýšení účelnosti investic do obrany. Tato fáze navazuje na výzkumnou fázi. V jejím rámci by měly členské státy zvyšovat svoje obranné kapacity pořizováním vojenských prostředků, nezbytného hmotného vybavení a technologií. Finanční prostředky v oknu schopností nebudou sloužit k financování obranných operací ani k řízení obranných schopností (odborná příprava personálu a logistika). Referenční částka pro fungování tohoto směru spolupráce je předběžně stanovena ve

výši 5 miliard EUR ročně. Finanční prostředky okna schopností by měly vzniknout sdružením příspěvků všech členských států, které se rozhodnou pro společné projekty zvyšování obranných schopností. EK ale předpokládá, že v roce 2017 podrobí revizi původní výši referenční částky 5 miliard EUR. Okno schopností by mělo sestávat ze dvou úrovní, které také ovlivňuje účast členských států. První rovina, které se mohou účastnit všechny státy, slouží k určení společných projektů a nastavení právních a finančních pravidel pro jejich provádění. Druhá rovina je volitelná a otevřená pro ty státy, které chtějí spolupracovat na konkrétních vyzbrojovacích projektech. Skupiny států, které se účastní jednotlivých vyzbrojovacích projektů, se samozřejmě mohou lišit. Finanční prostředky tak budou pocházet z rozpočtů států, které se chtějí účastnit společných vyzbrojovacích projektů (tedy druhé roviny). V případě potřeby mohou být vydány dluhové nástroje související s projekty. Dle předpisů EU budou vklady členských států do okna schopností považovány za jednorázová opatření a nezatíží strukturální fiskální úsilí dle Paktu o stabilitě a růstu. EK rovněž posoudí možnosti, aby finanční prostředky pro okno schopností mohly být poskytnuty také z rozpočtu EU.

Druhým bodem je podpora dodavatelských řetězců v odvětví obrany. EK usiluje o to, aby v rámci struktury Evropské investiční banky došlo ke změně úvěrových kritérií umožňujících poskytnutí půjček pro rozšiřování malých a středních podniků, které se zabývají vývojem vojenských a obranných technologií. Tyto podniky tvoří kostru průmyslové základny ve všech oblastech, zároveň, dle předpokladů EK, tyto podniky tvoří největší podíl technologických inovací. Vedle toho EK zvažuje, že by podpora obrannému průmyslu mohla proudit také ze strukturálních a kohezních fondů, protože obranný průmysl přispívá i k dosažení cílů těchto fondů. Regiony podílející se na obranném průmyslu by měly spolupracovat ve sdílení osvědčených postupů a rozvoji průmyslového a vědeckého partnerství.

EK bude usilovat o zařazení obranného průmyslového sektoru na seznam klíčových agend rozvoje dovedností. Evropská obranná průmyslová základna bude vyzvána, aby představila sektorovou strategii dovedností. Na úrovni EU by měly být upraveny nástroje EU (například Program pro konkurenceschopnost malých a středních podniků, ERASMUS), aby přispívaly k naplňování rozvoje dovedností (posilování a rozšiřování malých a středních podniků, příprava pracovní síly).

Posledním bodem je posilování jednotného trhu v oblasti obrany. Jednotný trh vytváří tlak na celé odvětví, který ovšem vede k dosažení úspor z rozsahu, optimalizaci výrobních kapacit a snížení jednotkových výrobních nákladů. V konečném důsledku vede jednotný trh k větší konkurenceschopnosti evropských výrobců na globálním trhu.

Ve vztahu k oblasti obrany EK nespatřuje nutnost měnit jakkoli sekundární legislativu. Již v minulosti došlo k přijetí směrnice o zadávání veřejných zakázek. EK ale upozorňuje na potenciál, který v rámci těchto směrnic zůstává nevyužit. Jedná se o možnost zadávat zakázky týkající se oblasti obrany podle pravidel EU stanovených právě v této směrnici, v důsledku čehož by mělo dojít k výraznému šetření finančních prostředků. Stejně tak zůstává nevyužita možnost subdodavatelské činnosti, podle níž může vítěz zakázky část činnosti přesunout na třetí osoby, i z jiných členských států EU, prostřednictvím konkurenčního nabídkového řízení. EK bude usilovat o zadávání veřejných zakázek dle těchto pravidel, podpoří flexibilitu zadavatelů při zadávání subdodavatelské činnosti a členské státy při kooperativním zadávání zakázek. EK rovněž podporuje činnost členských států a zadavatelů při zadávání zakázek, v nichž dojde k zapojení přeshraničních subdodavatelských řetězců. V tomto bodě bude EK poskytovat především doporučení a asistenci zadavatelům.

EK bude dále aktivně prosazovat odstranění současného systému, podle něhož se udělují licence a certifikace pro obchod s materiálem obranného použití. Některé státy neprovedly osvobození od certifikace pro účely programů spolupráce. EK přezkoumá možnost harmonizace zbývajících

licencí k transferům, zjednoduší certifikaci a bude podporovat certifikaci společností v členských státech.

Posilování spolupráce v oblasti obrany může probíhat jen tehdy, pokud mezi členskými státy panuje naprostá důvěra. Spolupráce v oblasti obrany tak může probíhat, jestliže budou přeshraniční dodávky vojenského materiálu na společném trhu dostatečně zabezpečeny. EK tak podporuje politické závazky o usnadnění transferů pro obranné účely a vzájemné spolupráci v době krize. Vedle bezpečnosti dodávek EK klade důraz také na surovinovou bezpečnost (a na ni navázané další výzkumné činnosti, tedy nahrazování stávajících surovin a technologický pokrok). EK klade důraz na udržitelnost výroby v oblasti obrany – snižování energetické náročnosti, nakládání s odpady a užití obnovitelných zdrojů.

Zcela stěžejní je normalizace a posuzování shody pro zajištění interoperability vojenského materiálu. EK ve spolupráci s EDA představí koncept hybridních norem pro produkty dvojího užití. EK ve spolupráci s průmyslovou základnou dále vytvoří certifikační rámec. Dále bude EK spolupracovat s EDA a členskými státy při zavádění nového mechanismu monitorování a vypracovávání norem v oblasti obrany a hybridních norem. Zvažuje se též vypracování evropské normy, kterou členské státy určí jako nezbytnou pro projekty spolupráce v prioritních oblastech.

Pro vojenský materiál a celkově oblast obrany je nezbytná synergie mezi civilním a obranným průmyslem. Zdůrazněny jsou především činnosti pro zajištění spolehlivé, zabezpečené a nákladově efektivní družicové komunikační služby pro orgány EU a vnitrostátní řídicí instituce. Vedle komunikace prostřednictvím družic klade EK důraz na rozšíření programu Copernicus pro účely pozorování (využití například v oblasti hraničních kontrol a námořního dohledu). S novými technologiemi souvisí také iniciativa pro vytvoření platformy kybernetické odborné přípravy a vzdělávání. Kromě technologií by spolupráce mezi civilním a vojenským sektorem měla probíhat také v oblasti začlenění použití dronů do leteckého systému, jejich výzkumu a vývoje a vlivu na bezpečnostní normy. Podobná spolupráce mezi civilním a vojenským sektorem jako v oblasti letectví (normy, bezpečnost, řízení) by měla být zahájena také v sektoru námořní dopravy.

EK v závěru předkládaného sdělení zdůrazňuje, že využije svých kapacit a kapacit EU pro podporu členských států a vyvine činnost, která ve výsledku při spolupráci EU a členských států povede k vytvoření obranné unie. EK zřídí fórum pro konzultace s evropským obranným průmyslem, institucemi EU a členskými státy, aby se podařilo sladit požadavky poptávky a možnosti nabídky. K prvnímu zasedání zástupců členských států a institucí EU (EK a EDA) za účelem usnadnění zavádění opatření by mělo dojít v prvním čtvrtletí roku 2017.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Pro ČR je obranná spolupráce národní prioritou. Obranný průmysl má dle vládního stanoviska kromě strategického významu též význam pro zaměstnanost a socioekonomickou situaci jednotlivých zemí.

Obecně Vláda ČR sdělení vítá, ovšem poukazuje na nekonkrétnost zvažovaných opatření i časového rámce. Vláda však vítá zřízení řídicí skupiny k dohledu nad implementací plánu, na němž by se měly podílet členské státy.

Vláda ale odmítá vytvoření jednotné evropské průmyslové obranné základny (EDTIB), k čemuž dle jejího názoru evropský obranný akční plán vede. Vláda i nadále klade důraz na dvoustranné vytváření strategického partnerství s partnerskými státy a jejich obranným průmyslem pro zajištění rozvoje ozbrojených sil ČR ve střednědobém horizontu. Dle vlády spočívá klíčový problém v tom, že jednotlivé státy nebyly schopné definovat svoje vojensko-obranné materiální požadavky. Vláda proto již v minulém roce schválila strategii vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu do roku 2025. V této souvislosti vláda zdůrazňuje maximální bezpečnost dodávek materiálu pro potřeby AČR.

Vláda vznesla praktické otázky k fungování evropského obranného fondu z hlediska finančních prostředků, udělování grantů, dohledu, vytyčování společných projektů, patentů.

V dalších oblastech vláda zdůrazňuje nutnost aktivní účasti na tvorbě pravidel, aby byly zajištěny obranné i obranně-průmyslové zájmy ČR.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Jedná se o nelegislativní dokument. EK ale předpokládá představení konkrétních opatření. První by měla být navržena v roce 2017. EK je rovněž připravena usnadnit vytvoření zvažovaného evropského fondu pro obranu.

- **Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR:**

Výbor pro evropské záležitosti PS PČR projednal dokument dne 25. 1. 2017 a usnesením č. 345 přijal tyto závěry:

Výbor pro evropské záležitosti

1. **b e r e n a v ě d o m í** sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Evropský obranný akční plán KOM(2016) 950 v konečném znění;
2. **v n í m á** význam posilování evropského obranného průmyslu ze socio-ekonomického i mezinárodně-bezpečnostního hlediska;
3. **v n í m á** téma obranné politiky EU s ohledem na současnou mezinárodně-bezpečnostní situaci jako prioritní,
4. **z d ů r a z ň u j e** podíl členských států na zvyšování jejich obranných kapacit a **p o d p o r u j e** činnost, která k tomu může přispět.